

Powiększalnik Krokus 3

AUTOR / WYTWÓRCA

CZAS I MIEJSCE

Czas powstania:
lata 60. XX w.

Miejsce powstania:
Warszawa, Polska

DANE TECHNICZNE

Wymiary:
wys.: 837 mm, sze.: 390 mm, gł.: 563 mm

Materiał:

Technika:

PRAWA

Właściciel obiektu: Muzeum Inżynierii i
Techniki. Wizerunki cyfrowe i metadane
obektu: domena publiczna. Opis
kontekstowy: licencja CC BY-NC-SA 3.0 PL
(Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne -
Na tych samych warunkach 3.0 Polska).

POZOSTAŁE INFORMACJE

MIM 745/VI/105

SŁOWA KLUCZOWE

zapis obrazu, sprzęt fotograficzny, turystyka,
reklama, propaganda, PRL, prąd, oświetlenie,
pomoce naukowe, odtwarzanie obrazu,
ochrona przeciwpożarowa, obraz, nośnik,

laboratorium, kopiowanie, fotografia, eksport,
analogowy

OPIS

Powiększalnik Krokus 3 to urządzenie optyczne służące do rzutowania i powiększania obrazu na papier fotograficzny dla otrzymania odbitki podczas pracy w ciemni fotograficznej. W tym celu negatyw fotograficzny (o rozmiarze do 6x6 cm) zamyka się w płaskiej ramce negatywowej, zaopatrzonej w dwie pary wbudowanych przeston pionowych i poziomych, regulujących obszar kopiowania obrazu na materiał światłoczuły, umieszczany na podeście pod soczewką obiektywu. Nieco ponad ramką znajduje się szklany kondensator służący do równomiernego oświetlenia negatywu. Został on wbudowany w dolną część pojemnika obudowy latarni. Źródło światła stanowi żarówka. Pod ramką negatywową umieszczono mieszkowy wysięgnik z układem optycznym zaopatrzonego w krążek z czerwonym filtrem ochronnym („lizak”) – na ten kolor nie reaguje czarno-biały materiał światłoczuły, co umożliwia próbne skalowanie i wstępną obróbkę obrazu, poprzedzającą właściwe naświetlanie. Pożądany rozmiar powiększenia uzyskuje się dzięki rozbieżności strumienia światła oraz umieszczaniu przedmiotu względem źródła światła, przy jego jednoczesnym oddalaniu lub zbliżaniu do podestu. By osiągnąć ten efekt należy podnieść korpus powiększalnika względem statywu, do którego go przytwierdzono. Umożliwia to mechanizm ślizgowy obejmujący trzy stalowe pręty, składające się na kolumnę statywu. Obły kształt obudowy Krokusa 3 jest związany z zastosowaniem technologii tłoczenia blachy. Ze względu na produkcję fabryczną, korpus i inne elementy urządzenia pokryto lakierem o teksturze młotkowej, pozwalającej ukryć powstałe niedoskonałości powierzchni wymagających zazwyczaj poprawek i szlifowania. Był to typowy zabieg stosowany przy wyrobach seryjnych w latach 50. i 60. XX wieku. Powiększalnik Krokus 3 należy do serii powiększalników o tej nazwie, produkowanych od 1953 roku do lat 90. Model ten (w wersji do obróbki fotografii czarno-białej, a później kolorowej) był jednym z produktów eksportowych sprzedawanych głównie na Zachodzie celem uzyskania dewiz. Produkowano go w znacjonalizowanych Warszawskich Zakładach Foto-Optycznych (przemianowanych z końcem lat 60. XX wieku na Polskie Zakłady Optyczne). Zakłady te, założone w 1899 roku jako fabryka aparatów optycznych, zostały w 1921 roku przekształcone w Fabrykę Aparatów Optycznych i Precyzyjnych H. Kolberg i s-ka przez grupę przemysłowców, w której znaleźli się Kazimierz Mieszczański, Georg Cora, Karol Hercyk oraz Henryk Kolberg – bratanek Oskara Kolberga, badacza polskiej kultury ludowej. Opracowanie: Filip Wróblewski